JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
25 päivänä maaliskuuta 1999 *

1. Vähän aikaa sitten asiassa C-355/96, Silhouette, antamassaan tuomiossa [1] yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tavaramerkkidirektiivin [2] 7 artiklan 1 kohdan kanssa ovat ristiriidassa sellaiset kansalliset säännöt, joiden mukaan tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet sammuvat sellaisten tuotteiden osalta, jotka tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on saattanut markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolella tätä tavaramerkkiä käyttäen. Näin ollen tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet sammuvat lähtökohtaisesti [3] vain silloin, kun tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu saattaa tavarat markkinoille Euroopan talousalueella: kyseiset oikeudet eivät sammu, jos tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu saattaa tavarat markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolella. Yhteisön tavaramerkkioikeudessa tunnustetaan näin ollen Euroopan talousalueen laajuisen sammumisen periaate mutta ei "kansainvälistä sammumista".

2. Cour d'appel de Bruxellesin ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään esittämä pääasiallinen kysymys on se, voidaanko tavaramerkin haltijan katsoa antaneen suostumuksensa siihen, että Euroopan talousalueella saatetaan markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolelta tuotu erä tavaramerkin haltijan tuotteita, sillä perusteella, että hän on antanut suostumuksensa siihen, että Euroopan talousalueella myydään samojen tai samankaltaisten tuotteiden muita eriä.

Tosiseikat

3. Ensimmäinen kantajista, Sebago Inc., on Yhdysvaltain oikeuden mukaan perustettu yhtiö. Se omistaa kaksi Docksides-sanasta koostuvaa Benelux-tavaramerkkiä ja kolme Sebago-sanasta koostuvaa Benelux-tavaramerkkiä. Kaikki nämä viisi tavaramerkkiä on rekisteröity muun muassa jalkineita varten.

4. Toinen kantajista, Ancienne Maison Dubois et Fils SA, on Sebagon jalkineiden ja muiden niihin liittyvien artikkelien yksinmyyjä Benelux-maissa. Kutsun molempia kantajia yhdessä jäljempänä nimellä Sebago.

5. Sebago väittää, että vastaaja, GB-Unic, on loukannut sen tavaramerkkiä saattamalla yhteisössä markkinoille tavaroita

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — Asia C-355/96, Silhouette, tuomio 16.7.1998 (Kok. 1998, s. I-4799).

2 — Jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annettu neuvoston ensimmäisen direktiivi 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1).

3 — Paitsi tilanteissa, joissa sammumisperiaatetta ei sovelleta 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun "perustellun aiheen" johdosta.

ilman Sebagon suostumusta. GB-Unic on kertonut ostaneensa 2 561 "made in El Salvador" kenkäparia rinnakkaistuontiin erikoistuneelta Belgian oikeuden mukaan perustetulta yhtiöltä (joka siis on oletettavasti tuonut kyseiset kengät Euroopan talousalueen ulkopuolelta). La Quinzaine Maxi-GB -nimisen mainoslehtensä vuoden 1996 kymmenennessä numerossa, jossa ilmoitettiin voimassa olevat hinnat ajanjaksolle 29.5.—11.6.1996, GB-Unic mainosti myyvänsä Docksides Sebago -kenkiä Maxi-GB:n hypermarketeissaan. Se möi koko kenkävaraston kesällä 1996.

6. Sebago ei kiistä GB-Unicin myymien kenkien aitoutta. Se väittää kuitenkin, että koska se ei ollut antanut suostumustaan kyseisten kenkien myymiselle yhteisössä, GB-Unicilla ei ollut oikeutta myydä niitä siellä. Sebago vetoaa Loi uniforme Benelux sur les marques'n (Benelux-maiden yhtenäinen tavaramerkkilaki; jäljempänä Benelux-tavaramerkkilaki) 13 §:n A momentin 8 kohtaan, sellaisena kuin kyseisen laki on muutettuna 2.12.1992 allekirjoitetulla pöytäkirjalla. Kyseisen 13 §:n A momentin 8 kohta on sanamuodoltaan samankaltainen kuin tavaramerkkidirektiivin 7 artiklan 1 kohta, josta yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Silhouette antamassa tuomiossa oli kyse ja joka esitetään jäljempänä 14 kohdassa.

7. Cour d'appel de Bruxelles huomauttaa, että asianosaisten tulkinta 13 §:n A momentin 8 kohdasta poikkeaa kahdelta olennaiselta kohdalta: ensinnäkin siltä osin, vahvistetaanko tässä säännöksessä kansainvälisen sammumisen periaate (kuten GB-Unic väittää) tai ainoastaan yhteisön laajuisen sammumisen periaate (kuten Sebago väittää), ja toiseksi siltä osin, millä edellytyksillä tavaramerkin haltijan suostumus voidaan katsoa annetuksi.

8. Jälkimmäisen kysymyksen osalta GB-Unic väittää, että 13 §:n A momentin 8 kohdassa asetetun suostumusta koskevan edellytyksen täyttymiseksi riittää, että samalla tavaramerkillä varustettuja samankaltaisia tavaroita on saatettu laillisesti markkinoille Euroopan talousalueella tavaramerkin haltijan suostumuksella. Se vetoaa näkökantansa tueksi kahteen Tribunal de commerce de Bruxellesin tuomioon[4]. Sebago puolestaan väittää, että sen suostumus on hankittava kunkin erikseen määritellyn tavaraerän osalta eli tietyn tuojan tiettynä ajankohtana tuoman jokaisen erän osalta. Sebago siis katsoo, että sen voidaan katsoa antaneen suostumuksensa vain, jos GB-Unic voi osoittaa — mitä se ei ole voinut tehdä —, että se on hankkinut kyseiset kengät myyjältä, joka kuului Sebagon yhteisöön luomaan jälleenmyyntiverkkoon, tai jälleenmyyjältä, joka on hankkinut nämä kengät laillisesti yhteisöstä kuulumatta kuitenkaan tähän verkkoon.

9. GB-Unic on kansallisessa tuomioistuimessa väittänyt myös, että Sebago ei ollut kieltänyt El Salvadorissa olevaa käyttöluvanhaltijaansa viemästä tavaroitaan yhteisöön ja että Sebagon on näin ollen katsottava antaneen implisiittisen suostumuksensa kyseisten tavaroiden markkinoille saattamiseen yhteisössä. Cour d'appel de Bruxelles kuitenkin nimenomaisesti toteaa, että tällä väitteellä ei ole merkitystä asiassa,

4 — Prés. Com. Bxl, 16.4.1997, ei julkaistu, GTR Group v. GB-Unic & Exmin Europe ja Prés. Com. Bxl, 8.9.1997, ei julkaistu, Texeuropean v. Parimpex Belgium.

sillä perusteella, että ei ole esitetty näyttöä siitä, että Sebago olisi antanut käyttöluvan, jonka perusteella sen tavaramerkkiä voidaan käyttää El Salvadorissa (Sebago itse asiassa kiistää väitteen siitä, että se olisi antanut tällaisen käyttöluvan).

10. Cour d'appel de Bruxelles on esittänyt Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"Onko jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/194/ETY 7 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tavaramerkin haltija saa tavaramerkkiin kuuluvan oikeuden perusteella kieltää tavaramerkkinsä käyttämisen sellaisissa aidoissa tavaroissa, joita tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu ei ole laskenut liikkeelle Euroopan talousyhteisön alueella (mukaan lukien Norja, Islanti ja Liechtenstein, joihin kyseinen alue ulottuu Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen perusteella), kun

— tavaramerkillä varustetut tavarat on maahantuotu suoraan Euroopan yhteisön tai Euroopan talousalueen ulkopuolisesta maasta,

— tavaramerkillä varustetut tavarat on maahantuotu sellaisesta Euroopan yhteisön jäsenvaltiosta tai Euroopan talousalueen sopimusvaltiosta, jonka kautta näitä tavaroita kuljetetaan ilman tavaramerkin haltijan tai hänen edustajansa suostumusta,

— tavarat on hankittu sellaisesta Euroopan yhteisön jäsenvaltiosta tai Euroopan talousalueen sopimusvaltiosta, jossa ne on laskettu liikkeelle ensimmäisen kerran ilman tavaramerkin haltijan tai hänen edustajansa suostumusta,

— tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu laskee tai on laskenut Euroopan yhteisössä tai Euroopan talousalueella liikkeelle kyseiset tavaramerkillä varustetut tavarat, jotka ovat samoja kuin samalla tavaramerkillä varustetut aidot tavarat mutta jotka on tuotu rinnakkaistuonnilla suoraan tai välillisesti Euroopan yhteisön tai Euroopan talousalueen ulkopuolisesta maasta, tai

— tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu laskee tai on laskenut Euroopan yhteisössä tai Euroopan talousalueella liikkeelle kyseiset tavaramerkillä varustetut tavarat, jotka ovat samankaltaisia kuin samalla tavaramerkillä varustetut aidot tavarat mutta jotka on tuotu rinnakkaistuonnilla suoraan tai välillisesti Euroopan yhteisön tai Euroopan talousalueen ulkopuolisesta maasta?"

11. GB-Unic, Ranskan hallitus ja komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia. Sebago, GB-Unic ja komissio olivat edustettuina istunnossa.

Tavaramerkkidirektiivi

12. Tavaramerkkidirektiivin tämän asian kannalta relevantit säännökset ovat 5 artikla, jonka otsikkona on "Tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet", ja 7 artikla, jonka otsikkona on "Tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammuminen".

13. Tavaramerkkidirektiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;

b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä.

— —

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa:

a) merkin paneminen tavaroihin tai niiden päällyksiin;

b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

d) merkin käyttäminen liikeasiakirjoissa ja mainonnassa."

14. Tavaramerkkidirektiivin 7 artiklassa kuitenkin rajoitetaan 5 artiklassa myönnettyjä oikeuksia seuraavasti:

"1. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavaroissa, jotka haltija tai hänen suostumuksellaan

joku muu on saattanut markkinoille yhteisössä tätä tavaramerkkiä käyttäen.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos haltijalla on perusteltua aihetta vastustaa tavaroiden laskemista uudelleen liikkeelle, erityisesti milloin tavaroihin tehdään muutoksia tai niitä huononnetaan sen jälkeen, kun ne on laskettu liikkeelle".

15. Vaikka tavaramerkkidirektiivin 7 artiklan 1 kohdassa viitataan tavaroiden markkinoille saattamiseen yhteisössä, oikeuksien sammumisen periaate on ulotettu koskemaan Euroopan talousaluetta. Direktiivi oli yksi niistä säädöksistä, jotka sisällytettiin Euroopan talousalueen oikeuteen Euroopan talousalueesta tehdyllä sopimuksella,[5] joka tuli voimaan 1.1.1994.[6] Sopimuksen liitteellä XVII muutettiin tavaramerkkidirektiivin 7 artiklan 1 kohtaa "sopimuksen vuoksi" siten, että siinä viitataan markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella eikä yhteisössä: siinä korvataan ilmaisu "yhteisössä" ilmaisulla "jossakin sopimuspuolessa".[7]

5 — EYVL 1994, L 1, s. 3.

6 — Liechtensteinin osalta kyseinen sopimus tuli voimaan 1.5.1995.

7 — S. 483. Lisäksi Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen kuuluvassa henkisestä omaisuudesta tehdyssä pöytäkirjassa 28 on 2 artikla, jonka otsikkona on "Oikeuksien sammuminen". Kyseisen 2 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: "Siltä osin kuin sammumisesta on yhteisön toimenpiteitä tai oikeuskäytäntöä, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että henkiseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet sammuvat yhteisön oikeuden mukaisesti. Tätä määräystä tulkitaan siinä merkityksessä, joka on vahvistettu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista antamissa merkityksellisissä ratkaisuissa, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön oikeuden kehittämistä tulevaisuudessa."

Asian arviointi

16. Esitetty kysymys on rakenteeltaan hieman monitahoinen. Se näyttää kuitenkin sisältävän kaksi pääasiallista kysymystä.

17. Ensimmäinen näistä eli se, säädetäänkö direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien kansainvälisen sammumisen periaatteesta, on jo ratkaistu yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Silhouette[8] antamassa tuomiossa sen jälkeen, kun nyt käsiteltävänä olevaan asiaan johtanut ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös tehtiin. Asiassa Silhouette yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että 7 artiklan 1 kohdassa säädetään vain Euroopan talousalueen laajuisesta sammumisesta ja että se, että jäsenvaltio päättäisi, että tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet sammuvat sillä perusteella, että tavaroita on saatettu markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolisessa maassa, olisi ristiriidassa direktiivin kanssa. Tämän johdosta on selvää, että Benelux-tavaramerkkilakia (muistutan, että se on sanamuodoltaan samankaltainen kuin direktiivin 7 artiklan 1 kohta) pitäisi tulkita siten, että siinä säädetään ainoastaan Euroopan talousalueen laajuisesta sammumisesta. Vaikka kengät olisi laskettu liikkeelle Euroopan talousalueen ulkopuolella Sebagon suostumuksella, se ei näin ollen kuitenkaan riittäisi estämään Sebagoa käyttämästä tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksiaan näiden kenkien osalta Euroopan talousalueella.

18. Ratkaiseva kysymys nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa on näin ollen toinen asianosaisten kesken riidanalainen seikka: merkitseekö se, että tavaramerkin haltija on antanut suostumuksensa siihen, että

8 — Asia C-355/96, mainittu edellä alaviitteessä 1.

yksi erä hänen tavaramerkillänsä varustettuja tietyntyyppisiä tavaroita saatetaan markkinoille Euroopan talousalueella, sitä, että hänen oikeutensa vastustaa samalla tavaramerkillä varustettujen samojen (tai samankaltaisten) tavaroidensa muiden erien markkinoille saattamista Euroopan talousalueella on sammunut? [9] Voidaanko direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa käytettyä viittausta markkinoille saattamista koskevaan "suostumukseen" tulkita toisin sanoen siten, että sillä tarkoitetaan pikemminkin suostumusta tietyntyyppisten tuotteiden (eli tuotelinjan) markkinoille saattamiseen kuin suostumusta tietyntyyppisten tuotteiden kunkin yksittäisen erän markkinoille saattamiseen?

19. Sebago, Ranskan hallitus ja komissio väittävät, että vaikka tavaramerkin haltija on antanut suostumuksensa yhden tavaraerän saattamiseen markkinoille Euroopan talousalueella, hänen tavaramerkkiin kuuluvat oikeutensa eivät sammu tavaroidensa muiden erien markkinoille saattamisen suhteen, vaikka tavarat olisivat samoja. GB-Unic edustaa päinvastaista kantaa.

20. On hyödyllistä tarkastella ensin sammumisperiaatteen luonnetta silloin, kun sitä sovelletaan yksinomaan yhteisön sisäisesti. Yhteisön oikeuden mukaan teollisoikeuksien käyttäminen saattaa rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä, mutta se voi olla oikeutettua EY:n perustamissopimuksen 36 artiklan perusteella. Koska tavaramerkin "käyttäminen" on hyvin laaja käsite, [10] monet tavaroihin liittyvät liiketoimet voivat merkitä tavaramerkin loukkaamista. Niinpä jos tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien käyttämiselle ei olisi asetettu mitään rajoituksia, jälleenmyyjillä, jotka haluavat myydä laillisesti hankkimiaan tavaramerkillä varustettuja tavaroita, voisi teoriassa olla velvollisuus hankkia tavaramerkin haltijan suostumus tällaiseen tavaroiden jälleenmyyntiin ja muihin sen jälkeisiin niitä koskeviin liiketoimiin.

21. On selvää, että yhteisön oikeuden mukainen sammumisperiaate koskee tavaramerkillä varustettuihin tavaroihin sen jälkeen kohdistuvia liiketoimia, kun tavaramerkin haltija tai joku muu hänen suostumuksellaan on "laskenut ne liikkeelle" [11] Euroopan talousalueella. Jos tavaramerkin haltija saattaa markkinoille yhden tietyn tavaraerän, hän laskee liikkeelle vain tämän kyseisen erän: hän ei selvästikään laske näin tehdessään liikkeelle kaikkia muita eriä varastossaan olevia samoja (tai samankaltaisia) tavaroita, joten hän säilyttää näiden jäljelle jäävien erien osalta kaikki ne oikeudet, joita hänellä saattaa olla jälleenmyyntiä koskevien ehtojen asettamisen osalta.

22. On totta, että sammumisperiaate on usein esitetty melko löyhästi siten, että yksinkertaisesti viitataan teollisoikeuksien sammumiseen sen johdosta, että tavaramerkin haltija tai joku muu hänen suostumuksellaan on saattanut "tavarat" markkinoille. Tämä sanamuoto heijastuu direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa. Direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa olisi kuitenkin luettava yhdessä sammumisperiaatteeseen tehtäviä

9 — Tämä kysymys olisi voinut nousta esille asiassa C-352/95, Phytheron International v. Bourdon, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1729), jos tosiseikat olisi esitetty toisin ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä (ks. tuossa asiassa esittämäni ratkaisuehdotuksen 11 ja 12 kohta).

10 — Ks. direktiivin 5 artiklan 3 kohta, joka on esitetty edellä 13 kohdassa.

11 — Ks. esim. asia 16/74, Winthrop, tuomio 31.10.1974 (Kok. 1974, s. 1183, 8 kohta).

poikkeuksia koskevan 7 artiklan 2 kohdan kanssa, jossa viitataan tavaroiden "uudelleen liikkeelle laskemiseen". Ranskaksi käytetään ilmaisua "commercialisation ultérieure", josta mielestäni ilmenee jopa englanninkielistä tekstiä selvemmin, että sammumisperiaate ei koske samantyyppisten tavaroiden *muita* myyntitapahtumia vaan pikemminkin yksittäisiin tuotteisiin liittyviä, niiden ensimmäistä myyntiä seuraavia liiketoimia.

23. Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi asiassa C-337/95, Parfums Christian Dior [12] käsitellyt "jälleenmyyntioikeuden" sammumista, [13] ja asiassa C-63/97, BMW, annetun tuomion [14] ranskankielisessä versiossa yhteisöjen tuomioistuin toteaa 7 artiklasta, että se mahdollistaa "la commercialisation ultérieure d'*un exemplaire d'un produit* revêtu d'une marque" (kursivointi tässä). [15]

24. Näin ollen on ainakin yksinomaan yhteisön sisäisessä kontekstissa täysin selvää, että yhteisön oikeuteen sisältyvä tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammumisen periaate koskee yksittäisiä tavaroita tai tavaraeriä eikä koko tuotelinjaa.

25. Seuraavaksi tarkastelen kysymystä siitä, onko tavaramerkin haltijalla oikeus estää tietyn sellaisen tavaraerän maahantuonti, jonka hän tai joku muu hänen suostumuksellaan on saattanut markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolella. [16] GB-Unic hyväksyy sen, että 7 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan tavaramerkin haltijan oikeudet estää kyseisen erän tuonti ovat sammuneet vain siinä tapauksessa, että hän on antanut suostumuksensa kyseisen erän markkinoille saattamiseen *Euroopan talousalueella*. Se kuitenkin väittää, että 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tällainen suostumus on annettu silloin, kun tavaramerkin haltija on antanut suostumuksensa kyseisen tuotteen joidenkin toisten yksittäisten erien markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella, sillä hän on näin tehdessään implisiittisesti antanut suostumuksensa koko kyseisen tuotelinjan markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella.

26. GB-Unic pyrkii perustelemaan näkökantaansa sillä, että tapauksissa, joissa aitoja tuotteita saatetaan markkinoille Euroopan talousalueen ulkopuolella, tällaisten tuotteiden tuonti Euroopan talousalueelle ei vaaranna merkin tehtävää tuotteen alkuperän ja laadun osoittajana. Kuten totesin edellä mainitussa asiassa Silhouette esittämässäni ratkaisuehdotuksessa, tällaiset väitteet ovat erittäin houkuttelevia. Ne eivät kuitenkaan riittäneet estämään sitä, että tuossa asiassa päädyttiin katsomaan, että direktiivissä kielletään jäsenvaltioita soveltamasta kansainvälisen sammumisen periaatetta. Tällaisiin väitteisiin ei näin ollen voida nyt vedota tuon tuomion tehokkaaksi sivuuttamiseksi, johon GB-Unicin ehdottaman 7 artiklan 1 kohtaa koskevan tulkinnan hyväksyminen käytännössä johtaisi, kuten tulen jäljempänä osoittamaan.

12 — Asia C-337/95, Parfums Christian Dior, tuomio 4.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6013).

13 — Ks. alaviitteessä 12 mainitun tuomion 37 kohta.

14 — Asia C-63/97, BMW, tuomio 23.2.1999 (Kok. 1999, s. I-905).

15 — Edellä alaviitteessä 14 mainitun tuomion 57 kohta.

16 — Tosin nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole selvää, oliko suostumusta markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueen ulkopuolella edes annettu: ks. edellä 9 kohta.

27. GB-Unicin edustaman kannan mukaan 7 artiklan 1 kohdan perusteella tavaramerkin haltija voi estää rinnakkaistuonnin kolmansista maista, ellei hän ole itse aloittanut samojen (tai samankaltaisten) tuotteiden markkinoille saattamista Euroopan talousalueelle, ja niin kauan kuin hän ei ole näin tehnyt, mutta ei enää sen jälkeen. On totta, että muutamissa tapauksissa tällaisesta rajoitetusta oikeudesta koituu todellista etua tavaramerkin haltijalle, sillä se, että voidaan valita asianmukaiset markkinat ja asianmukainen ajankohta tuotteen lanseeraamiselle tietyille markkinoille, voi olla etu. Suurimmassa osassa tapauksissa, joissa tavaramerkin haltija ei vielä saata tuotteita markkinoille Euroopan talousalueella, on kuitenkin todennäköistä, että hän joko ei vastusta tuotteiden markkinoille saattamista siellä, koska tuotteet eivät kilpaile hänen itsensä markkinoille saattamien tuotteiden kanssa, tai että hänellä on direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu "perusteltu aihe" vastustaa niiden maahantuontia esimerkiksi siitä syystä, että jostain perusteltavissa olevasta syystä kyseinen tuote ei sovellu Euroopan talousalueen markkinoille. Näin ollen kysymys kansainvälisestä sammumisesta ei todennäköisesti nouse esille, ellei tavaramerkin haltija jo saata samoja (tai samankaltaisia) tavaroita markkinoille Euroopan talousalueella: vasta tällöin rinnakkaistuonnilla on merkitystä hänelle.

28. Jos katsottaisiin, että silloin kun tavaramerkin haltija on antanut suostumuksensa yhden tietyn tuote-erän markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella, hänen on katsottava antaneen suostumuksensa muiden samojen (tai samankaltaisten) erien markkinoille saattamiseen, yhteisöjen tuomioistuimen vahvistama sammumisperiaatteen rajoittaminen Euroopan talousalueen laajuiseen sammumiseen menettäisi suuren osan käytännön vaikutuksestaan. Se merkitsisi käytännössä lähes aina kansainvälistä sammumista koskevan säännön soveltamista, sillä jos ei ole olemassa perusteltua aihetta, kaikki rinnakkaistuonti olisi sallittava Euroopan talousalueelle.

29. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Silhouette antamassaan tuomiossa toteama direktiivin vaikutuksen rajoitus voi vaikuttaa toivottavalta, ja epäilyksettä monet piirit toivottaisivat sen tervetulleeksi. On kuitenkin niin, että kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Silhouette antamassaan tuomiossa, yhteisöjen tuomioistuimelle ei ole esitetty yhtään väitettä siitä, että direktiiviä voitaisiin tulkita siten, että siinä *edellytettäisiin* kansainvälistä sammumista koskevan säännön soveltamista. Riita keskittyi ainoastaan sen ympärille, jätettiinkö direktiivissä asia jäsenvaltioiden harkintavaltaan. Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ei voida helpolla päätellä, että siinä edellytettäisiin kansainvälistä sammumista GB-Unicin ehdottamalla tavalla. Se ei myöskään näytä olleen yhteisön lainsäätäjän tahto. [17]

30. Yhteisöjen tuomioistuimen ei mielestäni voida odottaa tulkitsevan lainsäädäntöä sen sanamuodon vastaisesti tietyn tavoitteen saavuttamiseksi, vaikka sitä voitaisiinkin pitää toivottavana. Jos direktiivillä todetaan olevan vaikutuksia, joita ei voida hyväksyä, oikea keinoa puuttua asiaan on muuttaa direktiiviä tai, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Silhouette antamansa tuomion 30 kohdassa, tehdä kansainvälisiä sopimuksia, joilla sammumisperiaate ulotetaan koskemaan myös tuotteita, jotka on saatettu markkinoille jäsenvaltioiden ulkopuolella, kuten Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa on menetelty.

17 — Ks. asiassa Silhouette annetun tuomion 18 ja 19 kohta ja kyseisessä asiassa esittämäni ratkaisuehdotuksen 31 ja 32 kohta.

31. Tämän vuoksi katson, että Sebagon ei voida katsoa antaneen suostumustaan kyseisten tuotteiden tietyn erän markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella sen johdosta, että se on antanut suostumuksensa samojen tai samankaltaisten tavaroiden muiden erien saattamiseen markkinoille Euroopan talousalueella. Direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa on tämän johdosta tulkittava siten, että sen mukaan se, että tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku toinen on saattanut tavaroita markkinoille Euroopan talousalueella, ei estä tavaramerkin haltijaa käyttämästä tavaramerkkiin kuuluvaa oikeuttaan kieltää tavaramerkillänsä varustettujen muiden samojen tai samankaltaisten tuotteiden tuonti Euroopan talousalueelle.

Ratkaisuehdotus

32. Edellä esitetyn johdosta Cour d'appel de Bruxellesin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin on mielestäni vastattava seuraavasti:

1) Kansalliset säännöt, joiden mukaan tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet sammuvat sellaisten tuotteiden osalta, jotka tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku toinen on saattanut markkinoille kyseisellä tavaramerkillä varustettuina Euroopan talousalueen ulkopuolella, ovat ristiriidassa jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston ensimmäisen direktiivin 89/104/ETY 7 artiklan 1 kohdan kanssa, sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna Euroopan talousalueesta 2 päivänä toukokuuta 1992 tehdyllä sopimuksella.

2) Edellä mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan se, että tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku toinen on saattanut tavarat markkinoille Euroopan talousalueella, ei estä tavaramerkin haltijaa käyttämästä tavaramerkkiin kuuluvaa oikeuttaan vastustaa tavaramerkillänsä varustettujen samojen tai samankaltaisten tavaroiden tuontia Euroopan talousalueelle.